

Kanadai Magyar Ujság... egységes a "KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"

BRANFORD BRIDGEBURG CALGARY CHIPPAWA CROWLAND FRED CITY PORT ERIS PORT WILLIAM GALT GUELPH HAMILTON ITCHESTER MONTREAL NEW WATSFORD NIAGARA FALLS OSKAYA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUÉBEC ST. CATHARINES SPRING HILLS STUBBURY SYDNEY TORONTO WELAND WINDSOR

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKEVAR CANA CALGARY COALBURST EDMONTON ESTEVAN HALMOK KAPOSVAR LEASK LEITHBRIDGE NOBILBY OTTHON PUNKETT RAYMOND REGINA SASKATON SARNHILL SORHALL ST. LAZLO SZÉKELYFOLD SUMAS TABER VANCOUVER W-KAW WYNTON WHITWOOD YORKTON

"Canadian Hungarian News" Combined with the "CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL" An Independent Weekly Published in the Magyar Language...

VOL. X. EVFOLYAM 375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG MANITOBA 1933. JUNIUS 8 CSÜTÖRTÖK No. 23 SZAM.

THE MAGYAR PLAYS HIS PART WELL

Reprinted from "THE WINNIPEG EVENING TRIBUNE" May 27, 1933 It is said for the Hungarian people of Manitoba and the West that they are among the first of the non-British stock to take the oath of allegiance to the King and constitution...

Hungarians are much at home in Manitoba. They find here conditions much akin to their own land and people much like themselves in temperament.

The Magyars have much in common with the English and have been termed the "Britishers of the Danube Valley", the Székelys of Transylvania, are much like the Scottish, while, in temperament, both are held to possess the happy optimism and light-hearted determination to make the best of things characteristic of the Irish in Canada and the United States.

For a long time Manitoba has been a centre of Hungarian activity. Back in the eighties Hungarian settlements were to be found on the edge of the Riding Mountains, and, although there are now less than 2,000 in the city and province, yet they spread from Manitoba all over the West, until now the bulk of Canada's Hungarian population is to be found in Saskatchewan and Alberta.

It is also noteworthy that the first Hungarian poetical anthology in English was published here. Prof. Watson Kirkconnell, of linguistic fame, has given to the world the rendering of Hungarian thought and feeling, and Hungarians naturally, are proud of it.

The Magyar is democratic — a good mixer — rapidly making himself popular in Canada, and, as a good citizen, winning favor on every side. When it is remembered that 15 years ago he was regarded as an enemy, in the greatest of all world conflicts, the progress made in that period is little short of amazing.

The Hungarians appreciate the feeling of fellowship with which they are greeted in Manitoba and, in turn, contribute much of interest and importance to the progress of the province. Some of the finest work to be seen at any handicrafts exhibition is the product of Hungarian fingers, and one has only to hear a concert by such artists as Geza de Kresz, Lulu Putnik of John Rimanczy, to realize the place the Hungarian occupies in the world of Canadian music.

Coming to Western Canada to make new homes, the Hungarians have succeeded well, giving to this country not only their labor and craftsmanship, but all the qualities of Magyar life and culture that made of the old Hungary one of the greatest of European nations. Western Canada is proud of them.

KANADAI NAPILAP A MAGYAROKRÓL

A "WINNIPEG EVENING TRIBUNE" HATALMAS KÉPET KÖZÖLT A BUDAPESTI ORSZÁGHÁZRÓL

A napi negyvenezer példányban megjelenő nagy angol napilap néhány hónappal ezelőtt a tartomány különböző nemzetiségeiről ismertető sorozatot kezdett közzéadni, melynek keretében minden szombaton más nemzetiséget ismert meg olvasóival. Május 27-én egy teljes oldalon mutatta be a fent említett lap a budapesti Ország ház képét és elismerő cikket méltatta Manitobába szakadt magyarság tevékenységét.

A cikkben, melyet lapunkban szószerint leközölünk, rámutatnak arra, hogy a magyar alkotmány csak néhány évvel fiatalabb, mint az angol alkotmány s a törvényhozásnál magyar nép hű hazájához és hű ahhoz az országhoz, melyben a körülmények folytán kellett letelepednie. A magyarok és

SZÖKÖTT FEGYENCEK GARÁZDALKODÁSAI

Az Egyesült Államok-beli Kansas Lansing városban az állami fegyházból tizenegy elszánt go nosztvőnek sikerült lefegyverezni az őrköt és megszöknök. A szökött fegyencek ellátták magukat elégséges fegyverrel és töltényekkel és valóságos harcot kezdtek a környék lakosaival. A város rendőrsége és a környező falvak seriffjeinek segítségével kutatják át a vidéket, ahol a szökevények garázdálkodnak. A fegyencek két csoportra oszlottak és az egyik csoport három börtönöt makkokkal hurcolva észak Oklahomába elhagyott vidékeire szöktek. A másik része a szökevényeknek három fiatal lányt rabolt el, akiket egynapi fogság után hazabocsátottak.

Kanada gazdasági fejlődése

Az utóbbi években különös gondot fordítanak a birodalom gazdasági statisztikájának vezetésére, mely a most uralkodó válság dacára is fokozatos fejlődést mutat. Talajvizsgálati szempontból nem egészen két százalék az a terület, melyről nincsenek még adatok. Az összes farm területek 34 százalék az homok terület, míg a televény talaj 57 százalékot tesz ki

Közlekedési viszonyok szempontjából még sok kívánni való van. A farmoknak azonban 58 százaléka 10 mérföldnél közelebb van valamelyik városhoz viszont 34 százalék 15 és 25 mérföld között váltakozik, 25 mérföldnél távolabb csak 3 százalék esik a farmoknak. A személy- és teherautók száma az utóbbi 10 év alatt jóformán megkétszereződött. Átlag kevesebb, mint minden harmadik farmernek van egy autója. A traktorok használata mind nép szerűbbé lesz. Az utolsó 10 év alatt nem kevesebb, mint 122 százalékkal gyarapodott a traktorok száma, vagyis 47 ezerről 105 ezerre. Minden második farmernek van saját arató gép je és minden tizediknek saját

mekekben, főként buszszállításban vezet Kanada, amennyiben az Angliának szállított buza mennyiség majdnem 54 százalékkal emelkedett. A múlt évben az összes buzatermelő állatok több mint 228 millió bushel búzát szállítottak külföldre, melyből Kanada csak 54 és egyharmadmilliót szállított, míg az 1933 április végén zárult kereskedelmi évben 206 millió bushel szállítmányból Kanadára 102 millió bushel esett, ami csaknem kétszerese az argentinai szállítmányoknak, amely ország pedig a második helyen áll buza kiittel szempontjából. A múlt évben az angol birodalom területén elhasznált búzának csak 44 százaléká volt kanadai termék, míg 1933-ban szállított gabona mennyiségnek 75 százaléká Kanadában termelt. Mindezek a számok örvendetes fejlődést mutatnak s Kanada valóban egyike lehetne a kivételesen boldog országoknak, ha a kormány egy kissé több gondot fordítana arra, hogy a gyáripari és gazdasági termékek árai jobban összhangban álljanak, valamint arra is, hogy különösen a buza árának jó nagy részét ne a tőzsdéi spekulánsok, hanem a termelők-tegyék zsebre.

MEGNYILT A CHICAGOI VILÁGKIÁLLITÁS

ÓRIÁSI TÖMEGEK LEPIK EL A KIÁLLITÁS TERÜLETÉT

Negyedmillió ember vett részt azon a hatalmas ünnepségen, amellyel a chicagói világ kiállítást megnyitották. Színek káprázatos pompája, az ember alkotó erejét dicsőítő épületek nagyszerűsége fogadta a látogatókat. A kiállítás megnyitását megelőző napján a felvonások és ünnepi szónoklatok foglalkoztak le, úgy, hogy a kiállítás hatalmas készleteinek megtekintésére nem jutott idő. Leg alább egy hétre van szükség ahhoz, hogy a látogató a kiállítás minden csodáját megtekintesse.

A kiállítást hivatalosan az a sugár nyitotta meg, amely 40 évvel ezelőtt indult el az Arcturus bolygóról. Csillagászok fel fogták ezt a sugart és ez az erő indította meg azt a kényes gépezetet, amely egyszerre ragyogó fénybe borította az egész kiállítás területét. Sok ezer ember együttes üdvözlésére fogadta a szenzációs kiállítás, amely egy pillanat alatt fényözönbe borította az egész óriási területet.

A kiállítást James Farley postai miniszter nyitotta meg, aki beszédében elmondta, hogy Roosevelt elnököt képviseli. Az elnök végtelenül sajnálja, hogy nem nyithatja meg személyesen azt a kiállítást, amely Amerika százéves haladásának szenzációs bizonyítéka, de a jelenlegi súlyos idők nem engedik meg távozását az elnöki székből.

A kiállítás 428 akkerre terjed a Michigan tó partján. Az eddigi költségek 37 millió dollár tesznek ki, de egyes épületek s szórakozóhelyek még nincsenek befejezve, úgyhogy a költségek el fogják érni a negyvenmillió dollárt.

Sokezer munkásnak emelték a fizetését az Egyesültekben

A Pittsburgh Coal Company bejelentette, hogy azonnali hatállyal 10 százalékkal felemeljük a bányászok munkabéretét. Ez az emelés 8000 bányászt érint az Ellegheny, Westmoreland, Fayette és Washington megyei és a vállalat egyik kentuckyi bányájában.

A Keystone Coal and Coke Co. és a Jamison Coal and Coke Co. 1200 bányásznak a munkabéretét szintén 10 százalékkal emelték.

Pawtucket R. I.-on a Loraine és a Waypisset Manufacturing Co. alkalmazottainak munkabéretét emelik fel 10-12 és fél százalékkal. Ez a béremelés 5500 munkásra vonatkozik.

MISS GRACE HUMPHREY KÖNYVE A MAGYAR FŐVÁROSRÓL

Nincs kétség — Budapestet felfedezték a külföldiek! Egyre-másra jelennek meg különböző utelírások, utikalauzok, cikksorozatok és etnográfiai tanulmányok, amelyek néves külföldi írók tollából avatott szóval, hivatott ékesszólással tárják a nagyvilág elé Magyarországot és különösen a magyar főváros szépségeit. Ezek között azonban különös figyelmet érdemel az a kis remekmű, amely a napokban kerül a könyvpiaconra. Miss Grace Humphrey amerikai írónő munkája a "Come with me through Budapest" című, száz egynéhány oldal terjedelmű utikalauz, amely az írónő egyenesen meglepő élelátásáról tesz tanubizonyosságot és amely számtalan olyan történelmi tényre, idegenforgalmi szempontból való érdekességre természeti kincsekre és technikai figyelműre irányítja a látogató figyelmét, amely — szegény ide, szegény oda, — bizony még sok pesti öslakó előtt is ismeretlen.

Elbeszélgettünk az érdekes utvilági írónővel, aki több mint féleztendő töltött Magyarországon és akinek minden szavából a magyarság iránti szinte rokonszenv és szeretet csendült meg. — Bizony, nem könnyű feladat volt a kis munkám összeállítását — mondotta Miss Humphrey. — Az volt a célom, hogy olyan utikönyvet adjak az olvasó kezébe, amely egyesíti magában a terjedelmes szakmunkák előnyeit és a gyakran túl hézagos, szokásos utazási kézikönyvek rövidségét. Búsz-

ke vagyok rá, hogy csakis a saját, személyes tapasztalataim alapján győződtem meg mindarról, amit leírtam. Senki sem segített, csak később, miután már magam találtam meg az utat az illetékes ténylegkötő, szereztem értékes utmutatásokat Nemes Antal püspök úrtól, Petrovich Elektől, a Szépművészeti Múzeum igazgatójától, néhai Déry Béla festőművész özvegyétől és más budapesti ismerőseimtől. A beszélgetés további során észinté elragatással emlékeztem meg Miss Humphrey Csekonics Erzsébet grófnő "Hungary new and old" című művéről, de megjegyeztem, hogy neki más céljai voltak, hiszen jóformán kizáróan Budapest felfedezésére szorított művében és a magyar vidéki népsokasokat csak futólag érintette. — Önök nem is képzelik, — mondotta — hogy a külföldi számára mennyi érdekesség sikkad el a hiányos utelírások miatt. Amerikában például mind a mai napig senki sem tudott róla, hogy az Ujvilágot voltaképpen Szent Imre magyar hercegről neveztek el! Erről a rendkívül érdekes történelmi tényről és is csak a csodaszép koronázó főtemplom freskóinak tanulmányozása során szereztem tudomást, holott a magyarra az egyszerű. Imre voltaképpen Amerigo és Amerikát tudvalegven Amerigo Vespucciól neveztek el, aki a keresztnevet viszont a szentéletű magyar herceg emlékére viselte. Folytatás a 4.-ik oldalon

A magyar vízipólokok lehengerelték a németeket

Emlékeztet még az, hogy a magyar vízipólokok mily győzelmi eredményt értek el a legutóbbi Los Angelesben megtartott olimpián, amikor maguk mögött hagyták az Egyesült Államokat, Németországot és a verseny többi résztvevőjét, magukhoz ragadták a jól megérdemelt győzelmet. A magyar vízipólok vezérek nem elégedtek meg a múlt eredményeivel és teljes erejükkel készülnek már most, az 1936-ban Berlinben megrendezendő legközelebbi olimpiára. Természetesen a versenyzők, akik megszerezték a fényes világ bajnoki címet a magyar uszósportnak, nem szerepelhetnek örökké, mert frissességüket, erejüket az idő haldásával nem tudják évekig megtartani, ép ezért utánpótlásról kellett gondoskodni. Ez a kötelesség a vízipólosport vezetői re hárult, akik ebbeni kötelességüknek a legnagyobb mértékben meg is feleltek. Sikerült a magyar uszók fiataljai közül olyanokat összeválogatni, akik teljesen egyenrangúknak bizonyultak a vízipólokok legjobbjaival. Ezt a fiatal csapatot, melyet rövidesen csak "csikóknak" neveztek el, Homonnai Márton, a veterán csapat egyik legjobbját, jelenleg, mint a "csikók" csapatkapitánya, háromhetes németországi túrára vitte, hogy összemérjék erejüket a magyar vízipólokok legnagyobbal ellenfeleivel, a németekkel. Ezalatt a három hét alatt a magyar fiúk, akik közül egy sincs több húsz évesnél, olyan kézzelfoghatóan tették bizonyosságot a magyarok fölényes tudásáról, hogy azt még a németek sem vonhatták kétségbe. Noha sok kellemetlenséget kellett elszenvedniök a nem mindég legbarátságosabb németek részéről, a lejáratoszt 19 mérkőzés közül 17-et megnyertek és csak kettőnek az eredménye volt eldöntetlen olimpiaszra. Természetesen a versenyzők, akik megszerezték a fényes világ bajnoki címet a magyar uszósportnak, nem szerepelhetnek örökké, mert frissességüket, erejüket az idő haldásával nem tudják évekig megtartani, ép ezért utánpótlásról kellett gondoskodni. Ez a kötelesség a vízipólosport vezetői re hárult, akik ebbeni kötelességüknek a legnagyobb mértékben meg is feleltek. Sikerült a magyar uszók fiataljai közül olyanokat összeválogatni, akik teljesen egyenrangúknak bizonyultak a vízipólokok legjobbjaival.

LEGUJABB HIR Schacht, a német Nemzeti Bank vezérigazgatója bejelentette a külföldi hitelezőkkel folytatott tárgyalás eredményét. Ezerint Németország nem fizeti a külföldi adósságokat, amellyel meggátolják Németország aranykészletének csökkenését. A kamatok azonban pontosan fogják a zeti és ezzel sikerül megtartani a külföldi bizalmat.

MUTASSA MEG ALLANDÓAN ANGOL CIKKEINKET ISMERŐSEINEK